

Sammendrag av fylkesvis tiltaksplan for Farsundsområdet

Fylke: Vest-Agder

Utførende: Fylkesmannen og Niva

Bakgrunn for tiltaksplan (kostholdsråd): Kostholdsråd PCB og PAH i torskelever og skjell innenfor Skjoldnes – Havik. Sist vurdert i 2000
http://www.snt.no/nytt/kosthold/fisk_skalldyr/farsund.htm

Hele rapporten: http://www.sft.no/arbeidsomr/sedimenter/tiltaksplaner/vestagder_farsund.pdf

(Beliggenhet, størrelse, vesentlige forhold knyttet til

♦ Områdebeskrivelse og forurensningssituasjon: topografi, strømningsforhold, delområder mv)

Planområdet omfatter 4 avgrensede bassenger på i underkant av 50 km² pluss ytre fjordområde, jf. vedlegg I. Generelt avtar forurensningsgraden fra innerst i fjordene og utover til en nærmer seg Farsund. Innerst ved Lyngdal (område 1) viser to sedimentprøver konsentrasjon like over grensene for kl.V og IV for hhv. BaP og PAH. I Ytre Lyngdalsfjord (område 2) er det påvist lite forurensning, mens i område 3 ligger 2 prøver helt rund grensen for kl.V for BaP. Eller lå alle stoff i klasse 4 eller lavere i dette området. Område 4 skiller seg markert ut mtp forurensinger, særlig konsentrert rundt to lokaliteter. Ved Farsund havn/Engøy ligger flere prøver i kl.V for PAH og særlig BaP ligger generelt svært høyt. En prøve viser også ekstrem verdi for PCB. I Lundevågen er det gjort omfattende undersøkelser. Innerst i vågen ved Tyskerbrygga viste undersøkelser fra 1996 kraftig forurensning (>kl.V) med PAH, BaP og PCB. Konsentrasjonene avtar markert øst- og vestover fra brygga. Ved Elkems kai ytterst i vågen viste undersøkelser i 2003 svært kraftig forurensning med BaP. Det ble ikke målt på andre stoffer i undersøkelsen. To stasjoner et stykke ut fra kaia viste også kraftig forurensning. I hovedbassenget øst for de to sterkt forurensede områdene, og i ytre fjordområde (område 5) er forurensningsgraden markert avtakende. For metaller og TBT er det unntaksvis påvist forurensning i kl. IV og V på lokaliteter som også er sterkt forurenset med PAH/BaP.

♦ Datagrunnlag (undersøkelser): (Gjennomførte undersøkelser, dataserier og -kvalitet)

I alt finnes 63 prøvestasjoner innefor planområdet. Av disse 13 i indre og helt ytre fjordområder (område 1-3 og 5) og 50 de sentrumsnære områdene og Lundevågen. Alle undersøkelsene er foretatt i topplaget og er av relativt ny dato, spredt fra 1995 og fram til 2003. Ingen data foreligger som serie. Undersøkelsene er ikke omfattende nok i forhold til å avgrense ev tiltak. Prøvene ved Elkembrygga i 2003 er kun analysert for PAH.

♦ Kilder: (Sammendrag av kildekartleggingen, påviste kilder til forurensningene, betydning av ukjente, kjente eksisterende)

Mulige mindre lokale kilder (mekanisk verksted, bensinstasjon, deponier) i indre deler. I område 4 er det mange mulige kilder: Farsund havn, slipp på Engøy, havneaktivitet i Lundevågen, ev deponier og diffuse kilder knyttet til aluminiumsverket på Lista (ikke direkte utslipp herfra til planområdet) samt diffuse kilder fra bebyggelse, overvann og næringsaktivitet i Farsund. Bidrag fra ulike kilder er ikke fullt ut kartlagt. Det kan ikke utelukkes andre kilder enn de mest åpenbare, knyttet til kaianleggene, aluminiumsverket og slipp på Engøy.

◆ Eventuelle særskilte problemstillinger: (stedsspesifikke forhold av betydning for oppfølgingen)
Ingen særskilte.

◆ Foreslåtte høyriskoområder: (avgrensning, grunnlag)
Hele Lundevågen (indre og ytre del) foreslås som høyriskoområde. Nærmere undersøkelser for å identifisere kilder og avgrense området nødvendig.
Lokal hot spot med svært liten utstrekning ved slippen på Engøy foreslås utredet med tanke på ev klassifisering som høyriskoområde.

◆ Kunnskapsmangler: (behov for undersøkelser, mangler i kildeoversikt, annet)
Mangelfull oversikt over kilder i de mest forurensede, bynære områdene. Uklart hvorfor det generelt er forhøyde konsentrasjoner også i indre fjordområder hvor det ikke er klare kilder.

◆ Prioritering av delområder: (særskilte områder prioritert for oppfølging, begrunnelse)
FM foreslår at hele området følges opp gjennom fase II, men med en inndeling i to delområder (A og B) med ulik prioritering og oppfølging. Høyest prioritet med sikte på helhetlig tiltaksplan har område A, som omfatter de bynære delene av Vestersidefjorden (nordvest av bybroa) og området sørvest fra broa; Farøy, Farsund havn, Engøy og hele Lundevågen (jf. kart i vedlegg II). Område B utgjør øvrige områder innenfor bybroa (delområdene 1-3). Dette foreslås prioritert for supplerende undersøkelser for å kartlegge forurensingstilstanden og utredning av årsak til forhøyde konsentrasjoner (se pkt. under kunnskapsmangler). Ytre deler av fjorden (delområde 5 og deler av 4) er ikke prioritert.

◆ Annet:
Intet særskilt

♦ Fylkesmannens forslag til videre oppfølging: (avslutte, plan fase 2, undersøkelser mv.)

FM foreslår altså en videre oppfølging av hele fjordområdet i fase 2, men med et ulikt fokus for områdene A og B:

I område A foreslås detaljkartlegging av forurensningsgrad i sedimentene (i alt 80-90 stasjoner) og kartlegging av forurenset grunn ved Lundevågen. Sammen med foreliggende data skal dette inngå i en samlet faglig utredning som grunnlag for samlet tiltaksplan for området. Finansieringsplan for undersøkelser og tiltaksgjennomføring hører også med i utredningen.

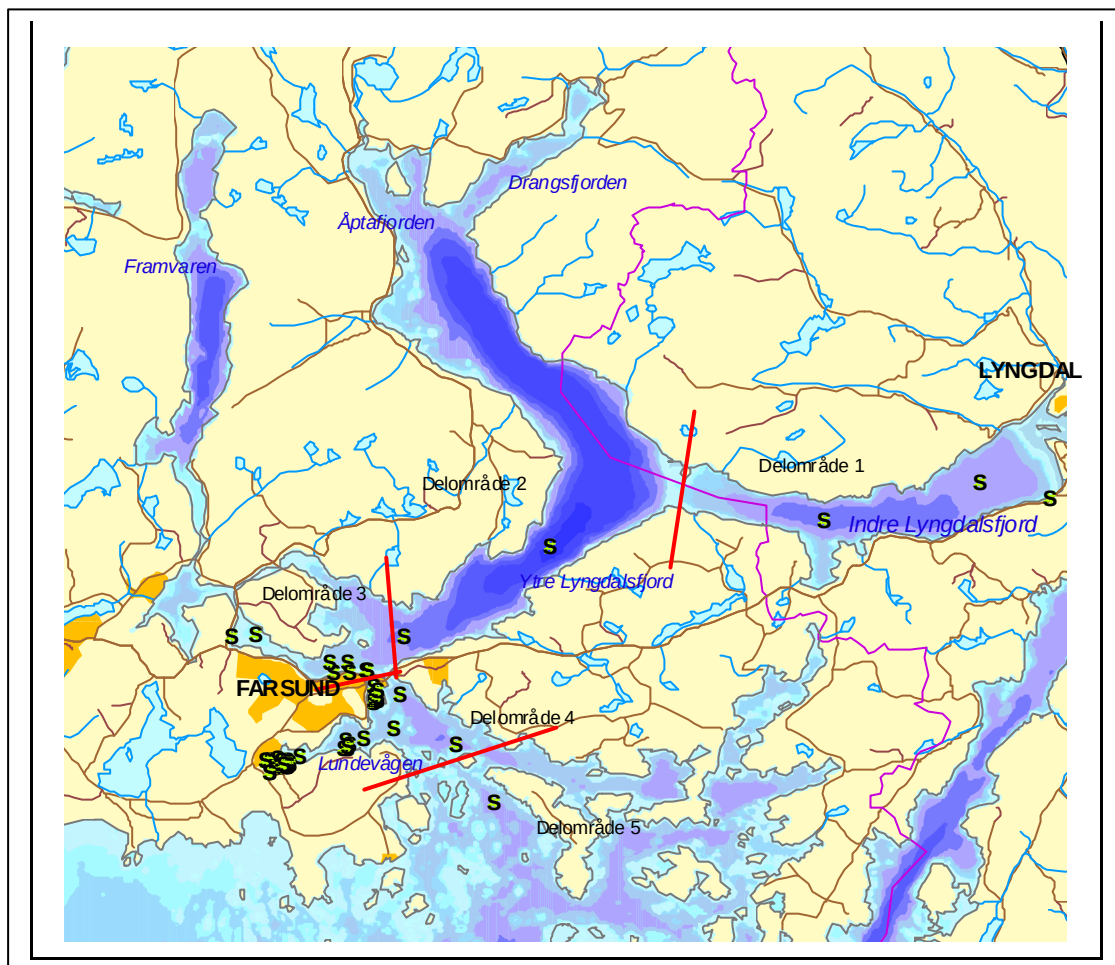
I område B, hvor det foreligger relativt lite data, foreslås gjennomført supplerende undersøkelser (20-40 stasjoner) for å kartlegge forurensningsgraden og ev gradienter samt nærmere kildekartlegging for å avdekke årsaker til generelt forhøyd forurensningsgrad.

♦ Kostnader fase 2:

Foreslått oppfølging i 2004 og 2005 er beregnet til 900.000–1.650.000 kr for delområde A (inkl. supplerende undersøkelser i Vestersidefjorden) og 200.000-800.000 kr for delområde B. Spennet i kostnadsoverslag skyldes usikkerhet rundt pris før endelig anbud og faglig opplegg er fastsatt.

Heller en å kutte helt i noen av de foreslåtte aktivitetene, foreslår FM at omfanget av den enkelte aktivitet justeres eller strekkes over lengre tid.

Vedlegg I

Vedlegg II

